

U S N E S E N Í

Zvláštní senát zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, složený z předsedy Mgr. Radovana Havelce a soudců JUDr. Tomáše Rychlého, JUDr. Pavla Simona, JUDr. Romana Fialy, Mgr. Jitky Zavřelové a Mgr. Víta Bičáka, rozhodl o návrhu **Úřadu městysu Budišov**, se sídlem Budišov 360, na rozhodnutí kompetenčního sporu mezi ním a **Okresním soudem v Třebíči**, a dalších účastníků sporu vedeného u Okresního soudu v Třebíči pod sp. zn. 5 C 28/2021, o odstranění stavby: žalobce **M. S.**, zastoupený Mgr. Jaroslavem Mišingerem, advokátem se sídlem Brno, Minská 3173/38, a žalovaní **Ing. J. M. a R. M.**, oba zastoupení JUDr. Ing. Pavlem Schreiberem, advokátem se sídlem Brno, Jakubská 121/1,

t a k t o :

Příslušný vydat rozhodnutí ve věci vedené u Okresního soudu v Třebíči pod sp. zn. 5 C 28/2021, o odstranění stavby, **je správním orgánem**.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Návrhem doručeným dne 9. 8. 2021 zvláštnímu senátu zřízenému podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů (dále jen „zákon č. 131/2002 Sb.“), se Úřad městysu Budišov jako úřad stavební (dále jen „navrhovatel“) domáhal, aby zvláštní senát rozhodl spor o pravomoc podle § 1 odst. 1 písm. a) citovaného zákona. Spor vznikl mezi ním a Okresním soudem v Třebíči (dále jen „okresní soud“) ve věci vedené u tohoto soudu pod sp. zn. 5 C 28/2021, o odstranění stavby.

[2] Z předloženého spisu vyplynuly následující skutečnosti.

[3] Žalobce se žalobou domáhal, aby okresní soud uložil žalovaným povinnost do 30 dnů od právní moci rozsudku odstranit „*nepovolenou stavbu plotu na pozemku p. č. X v k. ú. V.*“ (dále jen „stavba plotu“) a zdržet se „*budování dalších jeho částí, když se jedná o zakázanou stavbu v rozporu s územním plánem oblasti*“. Žalovaní ve vyjádření k žalobě ze dne 22. 2. 2021 uvedli, že žalobní návrh kombinuje čtyři různé nároky, z nichž u dvou (požadavek na určení, že jde o stavbu nepovolenou a požadavek na určení, že jde o stavbu v rozporu s územním plánem) není dána pravomoc soudu.

[4] Okresní soud na jednání dne 4. 5. 2021 připustil změnu žalobního návrhu tak, že žalovaní jsou povinni společně a nerozdílně do 30 dnů od právní moci rozsudku odstranit stavbu plotu jako nepovolenou stavbu. Následně usnesením ze dne 4. 5. 2021, čj. 5 C 28/2021-63, řízení zastavil (výrok I.) a uložil žalobci zaplatit žalovaným náhradu nákladů řízení (výrok II.). Usnesením ze dne 23. 6. 2021, čj. 5 C 28/2021-67, doplnil předchozí usnesení o výrok III., jímž rozhodl o postoupení věci navrhovateli. V odůvodnění prvně uvedeného usnesení okresní soud odkázal na § 1 odst. 2 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), jenž vymezuje působnost zákona a zahrnuje (mimo jiné) i odstraňování staveb. Dále odkázal na § 129 odst. 1 písm. d) téhož zákona, podle něhož stavební úřad nařídí odstranění stavby *vlastníku stavby, která nevyžaduje územní rozhodnutí, stavební povolení ani ohlášení stavby, ale je prováděna nebo byla provedena v rozporu s právními předpisy, nebo vlastníkovu pozemku, na kterém byla provedena, není-li vlastník stavby znám*. Poté okresní soud konstatoval, že ačkoli daná stavba plotu nevyžaduje územní rozhodnutí, stavební povolení ani ohlášení (jak uvedl navrhovatel ve svém vyjádření soudu), i tak je dána pravomoc stavebního úřadu (tj. navrhovatele) k rozhodnutí o odstranění stavby.

[5] Navrhovatel s postupem okresního soudu nesouhlasil a podal zvláštnímu senátu návrh na řešení negativního kompetenčního sporu. V něm nejprve rekapituluje obsah odůvodnění usnesení okresního soudu čj. 5 C 28/2021-63 a uvádí, že odmítá svou „kompetenci“ k vydání rozhodnutí o odstranění stavby plotu podle § 129 odst. 1 písm. d) stavebního zákona. Poté cituje toto ustanovení spolu s dalšími ustanoveními stavebního zákona a též ustanoveními správního řádu [§ 79 odst. 2 písm. f) a § 43 odst. 4 a 5 stavebního zákona a § 2 odst. 2 a § 171 správního řádu]. Z těchto ustanovení plyne, že stavba oplocení do výšky 2 m za splnění dalších podmínek nevyžaduje rozhodnutí o umístění stavby ani územní souhlas, že územní plán je závazný pro vydávání územních rozhodnutí, a vydává se ve formě opatření obecné povahy, které není právním předpisem ani rozhodnutím. Navrhovatel uzavírá, že z „výše uvedeného vymezení pojmů“ je zjevné, že není dána jeho pravomoc ve věci rozhodnout.

[6] Podle § 1 odst. 2 zákona č. 131/2002 Sb. je negativním kompetenčním sporem spor, ve kterém jeho strany popírají svou pravomoc vydat rozhodnutí v totožné věci individuálně určených účastníků. V nyní rozhodované věci popřeli svou pravomoc okresní soud i navrhovatel, jedná se proto o negativní kompetenční spor, k jehož projednání je příslušný zvláštní senát podle zákona č. 131/2002 Sb. O věci přitom uvažil následovně.

[7] Jak plyne z rekapitulace v odstavci [5] výše, v návrhu na rozhodnutí kompetenčního sporu není *de facto* obsaženo žádné vysvětlení, které by osvětlilo myšlenkový postup navrhovatele, jenž ho vedl k popření jeho pravomoci. Sám navrhovatel zmiňuje ve shodě s citovaným usnesením okresního soudu stěžejní ustanovení stavebního zákona - § 129 odst. 1 písm. d). Z tohoto ustanovení jasně plyne, že kromě staveb podléhajících režimu územního rozhodnutí a/nebo stavebního povolení či ohlášení [§ 129 odst. 1 písm. b) a c) stavebního zákona] stavební úřad (navrhovatel) též rozhoduje o odstranění stavby, která sice nepodléhá režimu územního rozhodnutí, stavebního povolení či ohlášení, avšak byla provedena v rozporu s právními předpisy (byť pochopitelně z jiných důvodů, než je například absence stavebního povolení). Je přitom nesporné, že stavba plotu je právě takovým druhem stavby. Pravomoc

pokračování

navrhovatele je tedy dána přímo výslovným zněním ustanovení stavebního zákona, na něž správně poukázal okresní soud. Naopak civilní soudy mohou posuzovat (pouze) *oprávněnost* stavby ve smyslu **občanskoprávním** (např. § 1004, § 1005 nebo § 1085 občanského zákoníku), ne ve smyslu **veřejnoprávním**, kde se tradičně hovoří o stavbě *nepovolené* (případně zde jinak odporující právním předpisům). Z obsahu žaloby je přitom patrné, že žalobce tvrdí rozpor stavby s předpisy veřejného práva.

[8] Zvláštní senát proto uzavírá, že pravomoc navrhovatele pro rozhodování sporu je dána bezrozporným věcným vymezením této v pravomoci v odkazovaných ustanoveních stavebního zákona.

[9] Nad rámec výše uvedeného je navrhovateli třeba vytknout, že kromě prostého výčtu vybraných zákonných ustanovení nenabídl žádnou konkurující argumentaci, která by podpořila jeho stanovisko, že je zde dána pravomoc civilního soudu. Není také zřejmé, proč cituje ustanovení stavebního zákona, týkající se závaznosti územního plánu.

[10] Co se týče povahy řízení o odstranění stavby, zvláštní senát pro úplnost uvádí, že se jedná o řízení z moci úřední (§ 46 správního řádu). Stavební úřad (zde navrhovatel), který podnět k zahájení řízení obdrží, s ním musí zacházet jako s jakýmkoli jiným podnětem k zahájení řízení z moci úřední podle § 42 správního řádu, a má povinnost takový podnět přijmout. Pokud o to ten, kdo podal podnět, požádá, je správní orgán povinen sdělit mu ve lhůtě 30 dnů ode dne, kdy podnět obdržel, že řízení zahájil, nebo že neshledal důvody k zahájení řízení z moci úřední, popřípadě že podnět postoupil příslušnému správnímu orgánu.

[11] V rozsudku ze dne 26. 3. 2021, čj. 6 As 108/2019-39, č. 4178/2021 Sb. NSS, ve věci *ŽAVES a. s.*, dospěl rozšířený senát Nejvyššího správního soudu k závěru, že ten, kdo tvrdí, že je dotčen na svém hmotném právu faktickou nečinností stavebního úřadu, který v rozporu s ustanoveními stavebního zákona nezahájil řízení o odstranění stavby, se může bránit proti takové faktické nečinnosti správního orgánu žalobou na ochranu před nezákonným zásahem podanou správnímu soudu (§ 82 a násl. s. ř. s.). Vyhoví-li soud takové žalobě, určí, že nezahájení řízení z moci úřední je nezákonným zásahem a současně přikáže stavebnímu úřadu zahájit řízení. V judikované věci se sice jednalo o jiný typ „černé stavby“ a o zahájení řízení o jejím odstranění podle § 129 odst. 1 písm. b) stavebního zákona [nikoli písm. d) jako v nyní projednávané věci], nicméně to nebrání přiměřenému užití uvedených judikатурních závěrů i na věc žalobce; to však by již záleželo na jeho další procesní aktivitě.

[12] S ohledem na skutečnosti výše uvedené zvláštní senát vyslovil, že k rozhodnutí v předmětné věci je příslušný správní orgán (§ 5 odst. 1 zákona č. 131/2002 Sb.).

[13] Pravomocné rozhodnutí zvláštního senátu je podle § 5 odst. 5 zákona č. 131/2002 Sb. závazné pro strany kompetenčního sporu, účastníky řízení, v němž spor vznikl, pro správní orgány [§ 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] i soudy. O nárocích uplatněných žalobcem tedy rozhodne stavební úřad (navrhovatel).

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 22. února 2022

Mgr. Radovan Havelec
předseda zvláštního senátu